

Budget för år 2025 och ekonomiplan för åren 2025–2027

Stadsstyrelsen 04.11.2024 § 288

Beredning och tilläggsuppgifter:
finansdirektör Henrik Rainio, controller Sari Klenberg
fornamn.efternamn@porvoo.fi

Kommunekonomin

Kommunernas ekonomi har under de senaste åren varit nästan i balans tack vare det goda sysselsättningsläget, den inhemska efterfrågan, statens kommunpolitik och statliga stöd till kommunerna. År 2024 har för kommunernas del varit det första året då ekonomin för hela året har motsvarat tiden efter välfärdsområdesreformen. Så sent som år 2023 fick kommunerna finansieringsposter av engångsnatur som stärkte kommunernas resultat som en följd av reformen.

År 2024 har kommunerna förberett sig för nästa reform, där ansvaret för att ordna offentlig arbetskraftsservice överförs till kommunerna vid ingången av 2025. I samband med AN-reformen ökar kommunens andel av finansieringen av arbetslöshetsförmånerna, vilket ökar kommunernas kostnader för arbetslöshet. De merkostnader som AN-reformen medför kompenseras genom ökade statsandelar till kommunerna.

Det nya regeringsprogrammet innebär inga andra stora omvälvningar för kommunsektorn under det kommande året. I regeringsprogrammet ingår sparmål som beror på att kommunernas uppgifter och skyldigheter avvecklas, men det är osäkert hur de ska genomföras och hur de påverkar kommunernas ekonomi.

Finansministeriet förutspår i sin ekonomiska översikt för hösten att industriproduktionen kommer att öka i takt med att exportefterfrågan ökar och att byggbranschen kommer att återhämta sig i takt med att räntorna sjunker. Tillväxten av BNP uppskattas till 1,7 procent 2025 och 1,5 procent 2026. År 2027 förutspås bruttonationalprodukten öka med cirka 1,3 procent.

Kommunernas utgifter beräknas öka ytterligare i takt med att priserna stiger. I synnerhet har kommunsektorns inkomstutveckling en stor inverkan på kommunernas kostnader under de kommande åren.

Kommunernas stigande verksamhetsutgifter och försvagande årsbidrag minskar finansieringen till kommunernas investeringar samtidigt som investeringskostnaderna stiger påtagligt. Investeringsbehovet är stort i många kommuner även under de närmaste åren, vilket ökar behovet av att ta lån och trycket på att höja kommunalskattesatserna. Förändringen i räntemiljön ökar lånefinansieringens kostnader och skapar för sin del ett tryck på att minska kostnaderna och prioritera investeringar i allt högre grad.

Driftsekonomiutgifter

År 2025 uppgår stadens utgifter till sammanlagt 265 miljoner euro. Verksamhetsutgifterna ökar med 11,7 procent eller med cirka 28 miljoner euro jämfört med den ändrade budgeten för år 2024. Den jämförbara kostnadsökningen utan kostnaderna för AN-reformen och fonden för grön omställning är 5,9 procent, dvs. cirka 14,1 miljoner euro.

År 2025 ökar personalutgifterna med 8,9 miljoner euro, dvs. 8,2 procent och köp av tjänster med 10,6 miljoner euro, dvs. 18,5 procent. Utöver kostnaderna för AN-reformen förklaras utgiftsökningen delvis av att den allmänna kostnadsnivån och lönekostnaderna stiger samt av kostnaderna för nya och tillfälliga skol- och daghemsfastigheter. Dessutom ökar nivåhöjningen i stadens kollektivtrafikreform kostnaderna år 2025. Ökningen av verksamhetsutgifterna i budgeten för 2025 dämpas av programmet för produktivitet och balans i ekonomin som stadsfullmäktige godkände i maj 2024. Åtgärderna för 2025 uppgår till sammanlagt cirka tre miljoner euro.

Utgifterna inom sektorn för växande och lärande ökar med 5,6 miljoner euro, dvs. med 4,5 %. Livskraftssektorns utgifter ökar med 5,8 miljoner euro, dvs. med 14,5 procent. Ökningen av livskraftssektorns jämförbara verksamhetskostnader år 2025 är 1,3 procent utan fonden för grön omställning och Borgås andel av sysselsättningsområdets kostnader. Utgifterna inom stadsutvecklingssektorn ökar med 17,0 procent, med 4,7 miljoner euro. Ökningen av koncerntjänsternas kostnader är 8,8 procent, dvs. 4 miljoner euro. Kostnaderna för Borgå sysselsättningsområde som inleder sin egentliga verksamhet i början av 2025 uppgår nästa år till sammanlagt 7,1 miljoner euro.

Inkomster inom driftsekonomin

Verksamhetsinkomsterna är 81,4 miljoner euro i budgeten för 2024, dvs. cirka 12,7 miljoner euro mer än i den ändrade budgeten för 2024. Inkomsterna ökar tack vare inkomster som hänför sig till sysselsättningsreformen, biljettinkomsterna från kollektivtrafikreformen och inkomster från markförsäljning.

Kommunalskatteintäkten förutses öka med cirka 4 miljoner euro jämfört med fjolåret och uppgå till 97 miljoner euro år 2025.

Intäkterna av stadens samfundsskatt beräknas fortsätta öka under 2025 och uppgå till totalt 40 miljoner euro. Skatteförvaltningen fastställer kommunernas fördelningsandel av samfundsskatten för 2025 först i början av år 2025. Stadens fördelningsandel förväntas öka ytterligare under 2025 i och med den starka ekonomiska utvecklingen av Sköldviks företagskluster. Samfundsskatteutfallet för planeringsåren förväntas minska märkbart till följd av den försvagade konjunkturutvecklingen.

Intäkterna från fastighetsskatten förväntas förbli stabila. Skatteintäkten uppskattas vara 19 miljoner euro år 2025, vilket motsvarar cirka 12 procent av stadens skatteinkomster.

Stadens statsandelsinkomster är enligt finansministeriets uppskattning cirka 50 miljoner euro år 2025, vilket är knappt 4 miljoner euro mer än året innan. Statsandelsinkomsterna innehåller dock cirka 6,1 miljoner euro för skötseln av nya och utvidgade AN-uppgifter. Statsandelen för basservicen utan utjämning och social- och hälsovårdsposter är cirka 31,1 miljoner euro. Utjämningen av statsandelen på basis av skatteinkomster försvagar statsandelsinkomsterna med cirka 1,3 miljoner euro. Statsandelen för undervisnings- och kulturverksamheten är 1,4 miljoner euro negativ. Utjämningsmekanismerna i anslutning till välfärdsområdesreformen ger staden sammanlagt cirka 16,9 miljoner euro och kompensationen för skatteförluster är cirka 4,8 miljoner euro.

Balans i stadens ekonomi

Enligt stadens budget är stadens ekonomi i balans år 2025. Resultatet uppvisar ett svagt överskott och årsbidraget räcker till för att täcka beloppet av avskrivningar och nedskrivningar. Årsbidraget under budgetåret 2025 kommer att vara cirka 24 miljoner euro och resultatet ha ett överskott på cirka 1,9 miljoner euro.

Stadens ekonomi håller på att uppvisa ett underskott under åren 2026–2027, då utgiftsökningen är större än inkomstökningen under samma tid. Underskottet år 2026 uppskattas vara -8,6 miljoner euro och år 2027 redan -21,3 miljoner euro.

Utvecklingen av stadens ekonomi är förknippad med flera betydande osäkerhetsfaktorer. Intäkterna från samfundsskatten varierar kraftigt och det är speciellt utmanande att förutse stadens fördelningsandel särskilt från och med år 2026. Sannolikt kommer stadens samfundsskattebelopp att minska betydligt år 2026. Den statsandelsreform som är under beredning försvagar sannolikt stadens inkomstbas. Samtidigt ökar stadens utgifter kraftigt och investeringsbehoven ökar.

Staden har under år 2024 börjat förbereda sig på den försämrade ekonomiska utvecklingen i sikte genom att utarbeta ett program för produktivitet och balans i ekonomin som sträcker sig till år 2027. I programmet har stadens ekonomi balanserats utgående från utsikterna för våren 2024.

Investeringar

Investeringarna för budgetåret 2024 beräknas uppgå till sammanlagt cirka 39,2 miljoner euro. Av detta är husbyggnadsinvesteringarna 17,7 miljoner euro, investeringarna i stadsinfrastrukturen cirka 19,9 miljoner euro och investeringarna i livskraften 0,9 miljoner euro.

Investeringarna ökar också under de kommande åren och enligt stadens investeringsplan är investeringarna åren 2025–2028 cirka

205 miljoner euro. Huvudvikten i investeringarna för de kommande åren ligger på daghem och skolor och i planerna har man berett sig för Kokon idrottscentrums investeringshelhet.

Stadens inkomstfinansiering för planeringsåren räcker inte till för att täcka investeringar som planerats för motsvarande år. Den stigande investeringsnivån ökar stadens lånebestånd och räntekostnader. Stadens framtida investeringar bör övervägas noggrant så att lånebeståndet och räntekostnaderna hålls på en hanterbar nivå.

Låneupptagning

Stadens årliga lånefinansieringsbehov eller amorteringsreserv består av skillnaden mellan årsbidraget och nettoinvesteringarna. I en ekonomi som är i balans kan man finansiera nettoinvesteringarna med årsbidraget. På lång sikt ska även låneamorteringarna finansieras med årsbidraget.

De stigande investeringskostnaderna innebär att stadens lånebestånd kommer att öka från och med år 2025. Enligt uppskattningen kommer lånebeståndet år 2025 att öka med cirka 14 miljoner euro till sammanlagt 76 miljoner euro. Finansieringsanalysen visar att lånebeståndet kommer att vara cirka 120 miljoner euro år 2026 och cirka 166 miljoner euro år 2027.

Stadens nuvarande lån har en bunden fast ränta och den genomsnittliga räntan är cirka 0,3 procent. I och med den snabba höjningen av låneräntorna kommer den genomsnittliga räntan på nya lån att vara betydligt högre än för närvarande. När lånebeståndet ökar måste staden också förbereda sig på ökade räntekostnader och ränterisker.

Affärsverken

Affärsverkens direktorer ska enligt kommunallagen godkänna affärsverkets budget och ekonomiplan samt besluta om affärsverkets investeringar, om inte annat bestäms. Stadsfullmäktige beslutar om affärsverkens bindande mål samt de finansiella posterna mellan staden och affärsverket, till vilka bl.a. avkastningsmålet räknas. Affärsverken finansierar sina investeringar vanligen med sin inkomstfinansiering.

Koncernbolagen

Enligt kommunallagen fastställer fullmäktige de ägarpolitiska målen för sammanslutningar som staden äger, samt beslutar om principerna för ägarstyrningen och om koncerndirektiven. Fullmäktige beslutar också om budgeten och ekonomiplanen som innehåller årsmål härledda från ägarpolitiken också för koncernens mest betydande sammanslutningar.

I Borgå är det koncernsektionen som styr och övervakar som ägare att dottersammanslutningarna agerar i enlighet med de mål som fastställts av stadsfullmäktige och stadsstyrelsen och i enlighet med

stadsstrategin samt sörjer för att koncernövervakningen genomförs i linje med koncerndirektiven.

Till stadskoncernen hörde sammanlagt 16 sammanslutningar
30.9.2024.

Bilaga

Budget 2025 och ekonomiplan 2025–2027

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen för en allmän diskussion om budgeten 2025 och ekonomiplanen 2025–2027 och fortsätter behandlingen av ärendet på följande möten.

Beslut

Stadsstyrelsen förde en allmän diskussion om budgeten 2025 och ekonomiplanen 2025–2027 och fortsätter behandlingen av ärendet på följande möten.

Stadsstyrelsen 18.11.2024

2616/02.02.00/2024

Stadsdirektören

Stadsstyrelsen fortsätter att behandla ärendet.